

Udlændinge- og Integrationsministeriet

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

Forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret (Ændring af erklæringsadgangen for nordiske statsborgere, ændring af reglerne vedrørende fortabelse af dansk statsborgerskab og ændring af gebyret, der betales ved indgivelse af ansøgning om dansk statsborgerskab ved naturalisation)

1. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har i perioden fra den 11. november 2024 til den 9. december 2024 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Advokatrådet (Advokatsamfundet), Amnesty International, Børnerådet, Børne- og Kulturchefforeningen, Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, Danes Worldwide, Danmarks Biblioteksforeningen, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Datatilsynet, DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Den Danske Dommerforening, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Katolske Kirke i Danmark, DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination Domstolsstyrelsen, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Færøernes Landsstyre, HK/Danmark, Indvandrermedicinsk klinik Odense Universitetshospital, Indvandreradgivningen, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed (Kvindefredsligaen), Landsforeningen Adoption & Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisation af kvindekrisecentre (LOKK), Mellempolkeligt Samvirke, Naalakkersuisut (Grønlands landsstyre), Plums Fond for fred, økologi og bæredygtighed (Tidl. Fredsfonden), PRO-Vest, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Red Barnet, Refugees Welcome, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Røde Kors, Rådet for Etniske Minoriteter, Samtlige byretter, SOS Racisme, Work-live-stay southern denmark, UNHCR, Ældresagen, Ægteskab uden grænser og Aarhus Erhverv/International Community.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har modtaget høringsvar fra:

5. februar 2025

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Værdier og Medborgerskab
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Benedikte Emilie Stagetorn

Tel. 61983482
Mail bes@uim.dk

Sags nr. 2024 - 14545
Akt-id 3084049

Advokatrådet (Advokatsamfundet), Børne- og Kulturchefforeningen, Danes Worldwide, Dansk Arbejdsgiverforening, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut (Grønlands landsstyre), Institut for Menneskerettigheder, Rigsadvokaten, SOS Racisme, Præsidenten for Vestre Landsret og Præsidenten for Østre Landsret.

Følgende har afgivet høringssvar, men har ikke haft bemærkninger til lovudkastet eller har ikke ønsket at udtale sig herom:

Børne- og Kulturchefforeningen, Dansk Arbejdsgiverforening, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut (Grønlands landsstyre), Præsidenten for Vestre Landsret og Præsidenten for Østre Landsret.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har derudover modtaget høringssvar fra følgende: Peter Jensen og Fair Statsborgerskab!.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter af indholdsmæssig karakter i de modtagne høringssvar så vidt muligt opdelt efter den struktur, der er i lovforslagets bemærkninger. Under hvert emneområde angives de enkelte myndigheders eller organisationers hovedsynspunkter samt Udlændinge- og Integrationsministeriets kommentarer hertil. Udlændinge- og Integrationsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i *kursiv*.

Bemærkninger af teknisk og generel politisk karakter samt bemærkninger, der ikke vedrører lovudkastet, indgår ikke i høringsoversigten.

Udlændinge- og Integrationsministeriet kan for en fuldstændig gennemgang af samtlige synspunkter henvise til høringssvarene, som er sendt til Folketingets Indfødsretsudvalg.

2. Høringssvarene

2.1. Ændringerne af reglerne om fortabelse dansk statsborgerskab

Danes Worldwide foreslår, at der ved indsættelsen af § 5 B i indfødsretsloven bør tages højde for de mange personer, som enten har søgt om generhvervelse og fået afslag, eller har afstået fra at søge, fordi de ikke selv mente at opfylde betingelserne. Det anføres desuden, at de færreste af disse personer selv vil opsøge og være opmærksomme på lovændringer i forhold til muligheden for generhvervelse af dansk statsborgerskab efter den nye § 5B. Danes Worldwide foreslår på den baggrund også, at fristen for indgivelse af en ansøgning om generhvervelse af dansk statsborgerskab efter overgangsordningen jf. indfødsretslovens § 5 A, som aktuelt er den 30. juni 2026, ophæves helt, således, at det altid være muligt at søge om generhvervelse af dansk statsborgerskab.

For så vidt angår ændringerne af indfødsretslovens § 8, bemærker Danes Worldwide, at relevante tilknytningsmomenter fra efter en ansøgers fyldte 22. år skal

kunne indgå i vurderingen ved ansøgning af bevis om bevarelse af dansk statsborgerskab.

Derudover foreslår Danes Worldwide, at indfødsretslovens § 8 ændres, sådan at der indføres en automatik i opfyldelsen af tilknytningen til Danmark med et lovbestemt krav om bopæl i mindst 3 måneder, således at det tydeligt fremgår, at en ansøger med registreret bopæl i Danmark vil have bevaret sit danske statsborgerskab.

Advokatrådet bemærker, at det er Advokatrådets opfattelse, at der kan være visse tilfælde, hvor en vurdering af bevarelse af dansk statsborgerskab vil kunne kræve inddragelse af omstændigheder, der er opstået efter ansøgerens fyldte 22. år, hvilket der ikke lægges op til i lovforslaget. Advokatrådet henviser i den forbindelse til Generaladvokat M. Szpunars forslag til afgørelse af 26. januar 2023 i sag C-689/21.

Institut for Menneskerettigheder bemærker bl.a., at det er Instituttets opfattelse at lovforslaget bygger på en mere snæver fortolkning end den, som EU-Domstolen bl.a. har anlagt i dom af 12. marts 2019 i sag C-221/17, Tjebbes m.fl. (Tjebbesdommen), hvorefter der ved vurdering af den berørte persons eventuelle fortabelse af unionsborgerskab kan lægges vægt på fremtidige følger og virkninger heraf, og ikke alene på vedkommendes tilknytningsforhold på det eventuelle fortabelsestidspunkt.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker overordnet, at ministeriet ikke har fundet anledning til justeringer af lovforslaget på baggrund af ovennævnte høringsvar.

Det bemærkes for så vidt angår bemærkningerne fra Advokatrådet og Institut for Menneskerettigheder, at EU-Domstolen i sin dom i sagen C-698/21 understreger, at det er inden for rammerne af EU-retten, at det alene er forholdene ved det fyldte 22. år, der kan indgå i en vurdering af, hvorvidt en person har bevaret statsborgerskabet, og således ikke forhold, der indtræder efter det fyldte 22. år, jf. dommens præmis 56.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker endvidere, at det fremgår af afsnit 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at det ikke er muligt for ministeriet at have kendskab til alle personer, der kan have fortabt deres danske statsborgerskab ex lege, hvorfor det heller ikke vil være muligt for ministeriet at informere berørte personer om muligheden for at anmode om at få prøvet fortabelsen af dansk statsborgerskab, herunder unionsborgerskabet. Ministeriet bemærker desuden, at ministeriet sørger for at udsende relevant vejledning på ministeriets hjemmeside samt til Udenrigsministeriet og til de danske ambassader i udlandet.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker derudover, at det fremgår af afsnit 2.2.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at hvis en person bl.a. har boet i Danmark – herunder hvis der har foreligget registreret bopæl i Danmark i minimum 3 måneder inden det fyldte 22. år – bevares det danske statsborgerskab automatisk, og der foreligger således allerede en automatik i opfyldelsen kravet om tilknytning til Danmark.

2.2. Ændringer vedrørende gebyr

2.2.1. Gebyr ved gentagne ansøgninger om dansk statsborgerskab ved naturalisation

Fair Statsborgerskab! bemærker, at ansøgere, der modtager afslag på sin ansøgning om dansk statsborgerskab, ikke modtager en samlet redegørelse over, hvilke betingelser de ikke opfylder, idet der gives afslag på ansøgningen, når det konstateres, at ansøgeren ikke opfylder én af betingelserne.

Fair Statsborgerskab! anfører hertil, at det foreslås, at gebyr for genansøgninger først opkræves, når ministeriet har givet en fyldestgørende redegørelse for ansøgerens status i forhold til samtlige betingelser.

Institut for Menneskerettigheder bemærker bl.a., at det foreslåede genansøgningsgebyr for de ansøgere, der søger om dispensation i Indfødsretsudvalget, efter Instituttets opfattelse, vil ramme mennesker med handicap særligt hårdt, og anfører i den forbindelse, at ansøgere ikke får nogen begrundelse, når Folketingets Indfødsretsudvalg giver afslag på dispensation. Instituttet anfører endvidere, at det kan gøre det svært i forbindelse med en genansøgning at forudsige, hvad der skal til i form af eksempelvis nye oplysninger eller dokumentation for at forsøge at ændre udfaldet af ansøgningen, og hvad mulighederne for at få dispensation er. Instituttet bemærker hertil, at mennesker med handicap, som søger dispensation, risikerer at skulle indgive flere ansøgninger end andre ansøgere for at opnå statsborgerskab. Instituttet foreslår derfor, at lovforslaget tilpasses, så der eksempelvis indføres en mulighed for at dispensere fra gebyrkravet.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker generelt, at det er et almindeligt forvaltningsretligt princip, at myndigheders afgørelser skal begrundes, men at myndigheder i deres begrundelser efter omstændighederne kan nøjes med at angive, at en afgørelse er truffet på baggrund af, at én nødvendig betingelse ikke er opfyldt, og at der i begrundelsen i øvrigt ikke tages stilling til eventuelle øvrige betingelser. For så vidt angår sager, der forelægges for Folketingets Indfødsretsudvalg med henblik på udvalgets stillingtagen til, om der skal meddeles dispensation, bemærkes, at ansøgeren ved afslag herpå orienteres om, hvilke(n) betingelse(r) for naturalisation, den pågældende ikke opfylder, at sagen har været forelagt for Indfødsretsudvalget med henblik på udvalgets stillingtagen til dispensation fra en eller flere betingelser, og at udvalget ikke har fundet anledning til at meddele dispensation.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker endvidere, at ministeriet i afsnit 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger har fundet anledning til at tilføje, at det fremgår af den seneste aftale om indfødsrets af 20. april 2021 (indgået mellem den daværende regeringen (Socialdemokratiet) samt Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance), at enhver ansøger har mulighed for at få sin sag forelagt for Folketingets Indfødsretsudvalg med henblik på dispensation fra en eller flere betingelser, hvis et medlem af udvalget anmoder om det.

Udlændinge- og Integrationsministeriet kan i øvrigt henvise til afsnit 3.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger, hvoraf det fremgår, at det er ministeriets vurdering, at de i lovforslaget foreslåede gebyrjusteringer er i overensstemmelse med FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (handicapkonventionen). Ministeriet bemærker i tillæg hertil, at ministeriet ikke finder, at de foreslåede gebyrændringer udgør diskrimination i forhold til personer omfattet af handicapkonventionen.

Fair Statsborgerskab! bemærker med henvisning til afsnit 2.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at Fair Statsborgerskab! foreslår, at det i lovforslaget præciseres, hvordan ansøgere informeres om afgørelsen om en gebyrfri genoptagelse, og hvem der træffer beslutning herom.

Udlændinge- og Integrationsministeriet kan henvise til, at det fremgår af afsnit 2.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at der kan være tilfælde, hvor der i forbindelse med en genansøgning, der er omfattet af gebyr, er tale om, at ministeriet i stedet skal genoptage en tidligere afgjort sag. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at det i afsnittet er præciseret, at en ansøgning kan genoptages i tilfælde, hvor der fremkommer nye retlige forhold, dvs. en væsentlig ændring af retsgrundlaget med tilbagevirkende kraft, eller hvis der foreligger ikke uvæsentlige sagsbehandlingsfejl i forhold til ministeriets oprindelige afgørelse. I en sådan situation vil ministeriet tilbagebetale genansøgningsgebyret, idet genansøgningen i stedet betragtes som en genoptagelse, der ikke er gebyrpålagt.

2.2.2. Gebyr for unge født og opvokset i Danmark

Institut for Menneskerettigheder henviser til, at det følger af artikel 6, stk. 4, i Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret, at unge, der er født eller opvokset i en medlemsstat, skal have en lempet adgang til at opnå statsborgerskab. Instituttet anfører i den forbindelse, at det er Instituttets overordnede vurdering, at den danske ordning om statsborgerskab ved naturalisation ikke giver en reel lempelse for unge, der er vokset op i Danmark, og anbefaler, at der tages initiativ til en reel lempelse i adgangen til statsborgerskab for unge, der er født i Danmark.

Fair Statsborgerskab! bemærker ligeledes bl.a., at Fair Statsborgerskab! anbefaler, at gebyrer for unge ansøgere nedsættes markant, og at kravene for unge født og opvokset i Danmark lempes, så de reelt opfylder Danmarks internationale forpligtelser.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker, at det i afsnit 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger er præciseret, at det er ministeriets vurdering, at lovforslagets del om, at gebyret for visse unge født eller opvokset i Danmark fastholdes på det aktuelle niveau og således vil udgøre et lavere niveau end det almindelige gebyr for at indgive en ansøgning om dansk statsborgerskab ved naturalisation, der forhøjes ved lovforslaget, vil bidrage til Danmarks efterlevelse af statsborgerretskonventionens artikel 6, stk. 4, litra e og f.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

Lovforslaget har siden den eksterne høring gennemgået enkelte justeringer og præciseringer, ligesom der er foretaget en række lovtekniske ændringer.